



PRAMEN

MESAČNÍK MICHALOVSKÉJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

MÁJ 2005

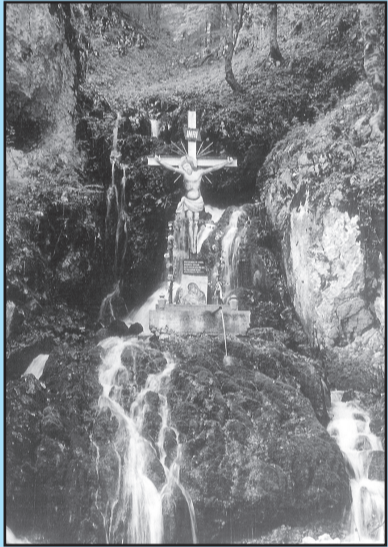
ČÍSLO 5

ROČNÍK 3

CENA 8 Sk

Vytrvalosť vo viere

Vytrvalosť je jedna z dobrých vlastností dobrého kresťana na ceste svojej spásy. V evanjeliu nájdeme mnoho klasických príbehov, ktoré sú nám povzbudením, aby sme sa aj my veriaci nedali ničím a nikdy odradiť od dobrých zámerov. Žena, ktorá sa nedala odradiť tým, že jej Isus Christos hneď nevenoval pozornosť, pretože bola vytrvalá dosiahla svoj zámer a nakoniec bola aj pochválená za svoju veľkú vieru. Žena kanaánka prv kričala: "Zmiluj sa nado mnou, Pane, syn Dávidov! Dcéru mi hrozne trápi zlý duch..", Ale potom ona prišla k nemu, poklonila sa mu a povedala: "Pane, pomôž mi!", On jej odpovedal: "Nie je dobré vziať chlieb deťom a hodiť ho šteňatám..", Mat 15, 22-26 Ale ona odpovedala Isusu Christu: "Áno Pane, ale aj šteňatá jedia odrobinky, čo padajú zo stola ich pánov..", A Isus Christos jej povedal: "Žena, veľká je tvoja vieru! Nech sa ti stane, ako chceš..", Mat 15, 27 - 28



My všetci kresťania by sme si mali brať od nej príklad vytrvalosti a aj ako vzor veľkej viery v našich modlitbách a dobrých zámerov. Taktiež aj na ceste našej spásy, lebo sme všetci k tomu pozvaní. Nielen v Starom zákone a v Novom zákone nájdeme vzory a príklady na

cestu vytrvalosti, ale v samotnej Božskej prírode, ktorú stvoril Boh sa nám takéto príklady ponúkajú. Napríklad mladé stromy sa nelákajú vetrov a snehu. Mravcom darmo rozbúrajú mravenisko, oni ale usilovne budujú nové. Lastovičky rozbúrajú hniezdo, hneď sa púšťajú a budujú nové. Alebo aké sú len vytrvalé včely, dňom a nocou pracujú a vykonávajú veľké dielo, ktoré vzbudzuje obdiv každého mysliaceho človeka.

Aj od nás Boh vyžaduje vytrvalosť a len vytrvalí ľudia dosahujú úspechy, tak vo svojej práci, v rodine, na farnosti, ako aj v modlitbe a každej dobrej a statočnej práci. Na ceste k dobrému sa stretávame z rôznymi prekážkami, ktoré musíme prekonať práve svojou vytrvalosťou. Niet na svete nič, čo by vytrvalosť a pevná vôľa nepotrebovali, ale čo by vytrvalosť neprekonal. Demosthenes, slávny rečník, sa na slávneho rečníka svojou vytrvalosťou dopracoval. Aj Sväté písmo ponúka pekne klasické príklady vo vytrvalosti. Abraháma vo viere, Jozefa v múdrej svedomitosti, Joba v trpezlivosti, Dávida v pokání a iných.

Buďme vytrvalí vo všetkom dobrom, nedajme sa odstrašiť ničím, žiadnymi prekážkami a problémami života. Zdokonaľujme sa vo viere, povolani a v práci v našej sv. Pravoslávnej cirkvi. Všade budme vytrvalí a úspechy sa ukážu. Lebo kto sa chytil pluha, nech sa neobracia späť, lebo len verný až do konca dostane korunu života. (II. Kor. 6,16).

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

Posolstvo Posvätej synody Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku k 60 výročiu ukončenia II. svetovej vojny.

Dôstojní otcovia, milé sestry a milí bratia,

v pokornej snahe, v nasledovaní nášho Pána a Spasiteľa Isusa Christa a v snahe o uskutočnenie slov apoštola národov sv. Pavla, aby sme sa „usilovali o to, čo slúži pokoji a spoločnému rastu“ (Rim 14,19), si v týchto dňoch spolu so všetkými mierumilovnými ľuďmi sveta pripomíname 60. výročie konca II. svetovej vojny. V súvislosti s koncom II. svetovej vojny spomíname s vďačnosťou a modlitbou na tých, ktorí v boji za ľudskú slobodu a dôstojnosť položili svoje životy. II. svetová vojna sa začala rozbitím 1. Československej republiky, po ktorom nasledovalo obsadenie mnoho ďalších krajín a podrobením mnoho národov sveta fašistami.

Učenie fašizmu spočívalo v predstave o nadradenosti niektorých národov a rás nad ostatnými ľuďmi. V dnešnej dobe ani v žiadnej budúcej by sme nemali zabúdať, že na počiatku veľkého utrpenia miliónov ľudí stálo iba niekoľko zločinných vodcov, ktorí však predovšetkým vďaka ľahostajnosti, nepozornosti a nedostatku statočnosti zo strany svojich súčasníkov postupne uvrhli celý svet do vojnových plameňov a spôsobili tým nesmierne krviprelievania a utrpenie.

Spomeňte taktiež mučenícku obeť sv. Gorazda, biskupa českého a moravsko-sliezského, a jeho druhov a odvahu a statočnosti všetkých pravoslávnych veriacich, duchovných a biskupov, ktorí sa v dobe vojny stali obeťami zla, alebo padli v hrdinskom boji za slobodu a dôstojnosť človeka, ktorý bol stvorený nie preto, aby ničil a zabíjal, ale preto, aby miloval Boha a svojich blízkych.

Modlíme sa v týchto dňoch za všetky nevinné obeť, a obzvlášť za tých, ktorí sa stali terčom fašistického útlaku z dôvodu svojej viery, rasy a presvedčenia. Nasledujeme výzvu nášho Pána a pokúsme sa tiež odpustiť v srdci všetkým, ktorí sa v tej dobe nechali zviest duchom temnoty a podľahli mu, avšak neskôr činili pokánie.

V týchto dňoch si pripomíname 60 výročie od ukončenia 2. svetovej vojny. Naša pravoslávna cirkev s láskou a úctou spomína na svojich príslušníkov, všetci sa skláňame pred ich pamiatkou. Spomíname na vladyku Gorazda, biskupa českého a moravsko-sliezského a jeho spolupracovníkov.

Po násilnej okupácii Čiech a Moravy fašistami sa Československá pravoslávna cirkev zapojila do oslobodzovacieho hnutia. Roku 1942 pre aktívnu odbojarsku činnosť, najmä v dôsledku atentátu na ríšskeho protektora Heydricha bola naša cirkev v tzv. protektoráte

Pretože „Boh nie je Bohom neporiadku, ale Bohom pokoja“ (1 Kor 14,33), obraciame sa s týmto vyhlásením na všetkých politikov a na všetkých ľudí dobrej vôle s výzvou, aby v rámci svojich možností sa starali o mierové súžitie a spoluprácu medzi ľuďmi, národmi, krajinami a kultúrami. Iba týmto spôsobom budeme všetci nasledovať hlas nášho Pána a Spasiteľa, ktorí hovoria, že „Blahoslovení sú tí, ktorí pôsobia pokoj, lebo oni sa budú nazývať synmi Božími“ (Mt 5,9).

Veľmi nás znepokojuje, že dodnes sú stále vedené nové a nové vojny a že množstvo ľudskej práce a nesmierne prostriedky, ktoré by mali slúžiť tým v núdzi, sú plytvané na vojenské účely.



Obzvlášť nás znepokojujú správy o terorizme a o strete civilizácii, ktoré zasievajú do srdca mnoho našich blízkych smútok a beznádej. Ako veriaci musíme seba navzájom a všetkým ostatným ľuďom v tejto dobe viac než kedykoľvek inokedy pripomínať slová nášho Pána a Spasiteľa: „Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam, nie ako dáva svet, ale ja vám dávam“ (Jn 14,27). A tiež slová sv. apoštola Pavla: „Nech je vám vzdialená všetka tvrdosť, zlosť, hnev, krik, ponižovanie a s tým aj spojená každá špatnosť, buďte k sebe navzájom láskavi, milosrdní, odpúšťajte si navzájom, ako i Boh v Christu odpustil vám. Ako milované deti nasledujte Boží príklad (Ef 4, 31 - 5,1).

Sme zároveň hlboko presvedčení, že iba v Božom pokoji zakotvená a Boží pokoj žijúca civilizácia bude tou civilizáciou, ktorá bude môcť súčasnému svetu ponúknuť perspektívu trvalého mieru.

Vo svetle tragických udalostí z doby pred šesťdesiatimi rokmi sa obraciame na všetkých pravoslávnych kresťanov v Českej a Slovenskej republike, ostatných kresťanov a všetkých ľudí dobrej vôle s výzvou, aby nepodliehali ľahostajnosti, neutiekali od života a nestrácali nádej.

Účasť na Božom živote, na živote ľudského spoločenstva i na živote sveta totiž robí človeka skutočne ľudským. Ľudia dnes majú možnosť poznávať základné zákony stvoreného sveta a rešpektovať ich a poznávať tiež ich širšie a hlbšie súvislosti. Majú taktiež možnosť zladit svoje skutky s Božími zákonmi tak, aby prenikanie do tajomstiev stvorenia prinášalo iba dobré výsledky. Sme zároveň presvedčení, že Boh tvorí a určuje svet svojim Slovom a my si nemôžeme privlastňovať právo stanovovať hranice rozvoja a vývoja sveta bez ohľadu na Boho daný poriadok.

Pravoslávna cirkev vedie svojich verných ku vzájomnej spolupráci a zodpovednosti. Učí nás na ceste duchovného a mravného zdokonaľovania, aby sme dosiahli vysoký stupeň poznania zmyslu života. To si vyžaduje mier medzi ľuďmi a taktiež aktívnu spoluprácu ľudí navzájom, znásobovanie duchovných síl a taktiež pozornosti ku všetkému, čím môžeme slúžiť svojim blízkym.

S arcipastierskym požehnaním a prianím pokoja a lásky

Nikolaj, arcibiskup prešovský, metropolita českých krajín a Slovenska

Kryštof, arcibiskup pražský a českých krajín

Ján, biskup michalovský

Simeon, biskup olomoucko-brněnský

„Pamätajme ... (Žid 13,7)

násilne likvidovaná. Vladyka Gorazd bol 4. septembra 1942 popravený na vojenskej strelnici v Kobylisích v Prahe. Spolu s ním zahynul d.o. Václav Číkl, o. Dr. Vladimír Petřek, brat Ján Sonnevend – predseda zboru starších. Zúrivy hnev Nemcov si vyžiadali ešte životy mnohých pravoslávnych mužov, žien a detí, popravených v súvislosti s odhalením úkrytu parašutistov v pravoslávnom chráme sv. Cyrila a Metoda v Prahe na Resselovej ulici (matuška Číková, p. Guzinová a ďalší).



Vladyka – mučeník Gorazd bol človekom svätého života všestranne vzdelaný, tichý, pokorný, svedomitý a obetavý

pracovník na nive sv. Pravoslávia. Pre mladú pravoslávnu cirkev v Čechách bol všetkým: organizátorom, učiteľom, spisovateľom, skladateľom, kazateľom, rečník. Všetky tieto jeho vlastnosti vyvierali z jeho živej viery a lásky k Pravoslávii. Miloval svoj národ, v dobe okupácie vstúpil veriacim odvalu. A keď bol sám povolaný, aby sa osobne obetoval, neváhal a položil svoj život.

Aké je to vlastne, čakať na popravu? Aké je to vlastne zomierať tak jednoducho a v ústraní, s modlitbou na perách a ohňom v srdci, bez pátosu a pomníkov?

Uplýnulo 60 rokov, znovu je tu leto, spomeňme si preto v modlitbách na tých, ktorí položili životy, aby sme my mohli žiť v mieri a na túžbu vladyku Gorazda, aby tí, ktorí zostanú neopustili loď cirkvi a jej kormidelníka – Isusa Christa.

Spracovala: I.S.

Predstavujeme cirkevné obce

Cirkevná obec Zemplínskej Hradište leží v trebišovskom okrese a patrí do Michalovskej eparchie. Pri poslednom sčítaní ľudu sa v tejto obci k Pravoslávnej cirkvi prihlásilo okolo 160 veriacich.



Od roku 1968, od kedy bola povolená činnosť grécko-katolíckej cirkvi, do roku 1991 chrám, ktorý je zasvätený Vozneseniu Isusa Christa bol užívaný spoločne Pravoslávnu aj Grécko-katolíckou cirkvou. Dohoda, ktorá bola uzatvorená medzi obidvoma stranami umožňovala pokojný priebeh

bohoslužieb a vzťahov medzi veriacimi obce v tomto období.

V roku 1991 chrám prešiel do vlastníctva grécko-katolíkov, a pravoslávny veriacim bolo dovolené vykonávať bohoslužby s podmienkou, že v najbližšej dobe začnú s výstavbou vlastného chrámu. A tak veriaci na čele s duchovným otcom Ladislavom Bílým, ktorý na túto farnosť bol ustanovený v roku 1989 začali hľadať riešenie z tejto zložitej a ťažkej situácie.

Bolo potrebné v dohľadnej dobe nájsť vhodný pozemok, ale predovšetkým prostriedky na výstavbu nového chrámu. Zásluhou mies-tneho duchovného štát prispel ako odškodné za opustenie starého chrámu 1,2 milióna slovenských korún a 300.000 Sk prispel Úrad Eparchiálnej rady Michalovskej pravoslávnej eparchie. Hneď v roku 1990 od obecného úradu bol akúpený pozemok na ktorom stála budova starej školy v hodnote 127.000 Sk.

A tak, s Božou pomocou, sa mohlo začať s výstavbou. Výstavba chrámu bola dokončená približne o 3 roky a 3. októbra 1993 bola vykonaná slávnostná posviacka nového pravoslávneho chrámu zasväteného Vozneseniu Isusa Christa. Posviacku vykonal vладыka Ján, biskup michalovský za účasti mnohých duchovných a veriacich.

V roku 1993 na túto farnosť bol ustanovený nový duchovný správca d.o. Juraj Halanda, a počas jeho pôsobenia boli prevedené posledné úpravy chrámu a hlavne farskej budovy. Farská budova bola dokončená v roku 1995, kedy sa tam našťoval aj miestny duchovný.

V roku 2001 bol za správcu farnosti ustanovený **d.o. Mgr. Juraj Šatala**, ktorý na farnosti pôsobí dodnes.

Životy svätých

Svätá veľkomočenica Irina



Svätá veľkomočenica Irina žila v 1. storočí po Christu a do sv. krstu nosila meno Penelopa. Bola dcérou pohana Licinia, vládcu mesta Migdonia (Makedónia alebo Frákia). Licinius postavil svojej dcére nádherný palác, kde prebývala so svojou vychovávateľkou Kariou a so svojimi príbuznými a sluhami.

Každý deň k Penelope prichádzal učiteľ, zvaný Apelián, ktorý ju učil rôznym predmetom. Apelián bol kresťanom; v čase výučby rozprával mladšej dievčine o Christovi Spasiteľovi a viedol ju ku kresťanskému poznaniu a kresťanským dobrodomiam. Keď Penelopa povyrástla, rodičia sa začali zaoberať jej vydajom. V tomto čas jej života ju Hospodin obdaril čudným zjavením: k nej na okno prilietali jeden za druhým traja vtáci – holub s olivovou vetvičkou, orol s vencom a vrana so zmiťou. Penelopin učiteľ Apelián jej ozrejmil význam tohto znamenia: holub, ktorý označoval dobrodenia dievčiny – pokora, krotkosť a múdrosť, jej priniesol olivovú vetvičku – Božiu milosť, ktorá sa dostáva v krste; orol – znak výšky ducha, ktorá sa môže dosiahnuť iba cez Bohopoznanie, - priniesol veniec za víťazstvo nad neviditeľným nepriateľom ako ocenenie od Hospodina. Vrana priniesla zmiťu na znak toho, že diabol sa na ňu upriamil a bude jej spôsobovať ťažkosti, utrpenia a prenasledovania. Na záver besedy jej Apelián povedal, že Hospodin si ju želá zasnubiť Sebe a že Penelopa pretrpí mnoho strádania za svojho Nebeského Ženicha.

Po tomto sa Penelopa zriekla vydaja, prijala sv. krst z rúk apoštola Timoteja, učeníka sv. apoštola Pavla a bola pomenovaná Irinou. (Irina znamená po grécky pokoj, mier). Začala utvrdzovať vo viere v Christa aj svojich rodičov. Matka sa radovala z dcérinho obrátenia k Bohu; otec zo začiatku dcéru nebránil, no potom začal požadovať od dcéry, aby sa poklonila pohanským bohom. Keď sa svätá Irina tvrdo a rázne tomu združala, tak rozhnevaný otec Licinius nariadil zviazať svoju dcéru a hodiť ju pod kopytá bujarých koní. No kone sa ani nepohli, dokonca jeden z nich sa utrhol z reťaze a hodil sa na Licinia, schvatol ho za pravú ruku, vyrval ju z pleca, a samotného Licinia zbil a začal dupať. Vtedy svätú devu rozviazali a po jej modlitbe sa Licinius v prítomnosti svedkov uzdravil, so zdravou rukou. Vidiac taký zázrak, Licinius spolu so ženou a množstvom národa, okolo 3000 ľudí, uveril v Christa a zriekol sa pohanských bohov. Zanechajúc vedenie mesta, Licinius nasmeroval seba k službe Hospodinovi Isusovi Christovi.

Svätá Irina začala kázať učenie Christovo medzi pohanmi a obracala ich na cestu spásy. Žila v dome svojho učiteľa Apeliána. Dozvediac sa o tom, Sedecius, nový vládca mesta, povolala si k sebe Apeliána a pýtal sa ho na obraz života Iriny. Apelián odpovedal, že Irina ako aj druhí kresťania, žije v strohej zdržanlivosti, v neprestajnej modlitbe a čítaní Božských kníh. Sedecius si prizval k sebe svätú a začal ju presvedčať, aby prestala s kázaním o Christovi a priniesla obeť bohom. Svätá Irina bez strachu vyznala svoju vieru pred vládcom, nezľaknúc sa jeho vyhrážkam a pripravujúc sa dôstojne pretrpieť utrpenia za Christa. Na príkaz Sedécia bola hodená do jamy naplnenej zmiťami a hadmi. Svätá Irina 10 dní prebývala v jame a zostala nedotknutá, lebo Anjel Hospodinov ju uchránil a prinášal jej potravu. Sedecius tento zázrak pripísal čarodějníctvu a dal svätú na strašné muky: prikázal prepiliť ju železnou pílou. Avšak píly sa lámali jedna za druhou a nespôsobili ujmú telu svätej devy. Nakoniec, štvrtá píla omočila telo svätej krvou. Sedecius so smiechom povedal mučenicu: "Kdeže je tvoj Boh? Keď má takú silu, nech ti pomôže". Zrazu sa zdvihol víchor, zablesol sa oslepujúci blesk, ktorý zasiahol mnohých mučiteľov, udrel hrom, a prišiel veľký dážď. Vidiac takéto znamenie z Neba, mnohí uverili v Christa Spasiteľa.

Sedecius neporozumel jasným Božím znameniam a dal svätú znovu mučiť, avšak Hospodin zachoval svätú Irinu zdravou. Nakoniec sa národ nahneval, hľadiac na mučenie nevinnej devy, povstal proti Sedéciovi a vyhnal ho z mesta. Nástupcovia Sedéciovi taktiež uvrhovali na svätú Irinu mnohé mučenia, avšak tie jej z Božej milosti nespôsobili ujmú. Vďaka tomu mnoho obyvateľov mesta sa obracalo k viere v Christa. Svätá Irina svojím pôsobením obrátila 10 000 pohanov.

Zo svojho rodného mesta Migdonia svätá prešla do mesta Kallipolos a pokračovala v hlásaní Christovej viery. Vládca mesta Vavadon dal svätú Irinu mučiť, no vidiac zázračné uzdravenia svätej, uvedomil si zázrak a uveril v Christa. Spolu s ním vyznalo svoju vieru veľké množstvo pohanov, ktorí všetci prijali sv. krst od apoštola Timoteja. Po tomto svätá Irina navštívila aj iné mestá Frákie – Konštantínu, Mesevriju s hlásaním Christa, tvoriac zázraky, uzdravujúc chorých a pretrpiac strádania za Christa.

V meste Efez jej Hospodin odkryl, že sa priblížil čas jej končiny. Vtedy sa svätá Irina v doprovode svojho učiteľa starca Apeliána a druhých kresťanov utiahla za mesto do horskej jaskyne, urobiac na sebe znak križa, vošla do nej, ukážúc svojim súputníkom, aby zakryli vchod do jaskyne veľkým kameňom, čo bolo aj vyplnené. Keď na štvrtý deň po tejto udalosti kresťania navštívili jaskyňu, tak telo svätej už v nej nenašli. Takto sa predstavila svätá veľkomočenica Irina.

"Svätá veľkomočenica Irina, modli sa za nás hriešnych pred Hospodinom!"

Róbert IVAN

LITURGICKÉ OKIENKO

VEČERNÝ ČAS

V ďalšej sérii článkov sa budeme venovať bohoslužbe večernej, jej putovaniu časom až do súčasnosti a významu pre dnešného kresťana. Rozoberieme si jej jednotlivé stavebné prvky. "Naši otcovia nechceli v mlčaní prijímať milosť večerného svetla a takto, keď nastal, prinášali vďakyvzdanie" – takto píše sv. Bazil Veľký o tých zbožných snahách, ktoré viedli tvorcov večerných chrámových modlitieb v prvotných dobách /Iljin, bez udania roku vydania, s. 23/.

Každý deň v predvečerný čas cirkevný poriadok privoláva verné diatky spolu s Matkou - Cirkvou na nedlhé bohoslužby, ktoré nás vypravujú po tisícročných cestách ľudstva, vedeného Bohom. Bohoslužba nie je len pripomínanie si prežitého, minulého, ale je prítomnosťou vzkrieseného Christa a silou životvoriaceho Ducha, reálne prežívanie v tento čas všetkého, čo sa kvôli nám uskutočnilo. Je zjavením sa Boha, odhalenie Jeho neustáleho prebývania vo svete, priblíženie sa k nám Jeho večného Kráľovstva.

Bohoslužba je vždy živá a pôsobiaca, obnovuje a posväcuje život. Skutočne sa ponárajúc do božského aktu obnovy, kresťania vstupujú do zväzku s predchádzajúcimi pokoleniami, aby živo pocítovali spasiteľnú vlastnosť Cirkvi. Živý jedným životom s Cirkvou, kresťan môže byť určený podľa milosti Božej na konci svojej životnej cesty hodným vojsť do "svätej zeme" Božieho Kráľovstva, do rozkvitajúceho mesta nebeského Kráľa.

V bohoslužobnom organizme Cirkvi neustále nastáva budovanie večného života, od ktorého sme hriechom a smrťou oddelení a po ktorom túžime. V Cirkvi milosť Božia znovuzrodzuje, obnovuje a kriese človeka, daruje mu nesmrteľnosť a večný život v Bohu. A všetko to je spojené s budovaním nového života, začína sa z niektorého "večera". Každý akt tvorenia Bohom sveta, o ktorom svedčí kniha Genezis, sa začínal takýmto osobitným tajomným večerom a končil sa takýmto neobyčajným, mystickým ránom. Všetko na zemi sa objavilo k svetlu života z tmy nebytia "a bol večer a bolo ráno: deň prvý /1 Mjž 1,5/, deň druhý, tretí ... /Rolgudin, 1974, s. 72/.

"Keď sa skláňa slnko a končí sa deň", píše sv. Cyprián Kartáginský, "nám je nutné modliť sa". Tak ako Isus Christos je pravé Slnko a pravý Deň, tak modliac sa pri západe slnka a konca dňa prosíme, aby znovu zasvietil pre nás svetlo Slnka a aby Hospodin nás urobil hodnými vidieť zjavenia sa svetla večného. Nočná tma neuškodí modliacim sa, pretože pre synov svetla je i v noci deň. Či môže zostať bez svetla ten, u koho je svetlo v srdci, kto žije v Christu?" /Samojlov, 1971, s. 71/.

Svätý Atanáz Veľký, objasňujúc toto ustanovenie v Cirkvi hovorí: "Tak ako Boh povolal národy z tmy nevedomosti a od zákona k svetlu poznania Evanjelia, tak v súlade s tým prikázal i nedelňý deň začínať z večera a končiť dňom. Lebo divné a nedôstojné bolo by k dňom Christa, ktorý je pravé svetlo, začínať pri svetle dňa" /Rjabcev, 1971, s. 65/.

Svätý Simeon Solúnsky takisto z tohto dôvodu tvrdí nasledujúce: "Z večernej piesne začíname chváliť svätých, ktorí počas dňa svojho života, žijúc svetlom Božej milosti a končiac svoj život akoby cez deň, svojimi dušami, hoci sa nachádzajú v neprístupnom svetle, ale ich telá sa ešte nachádzajú v moci smrti, čakajú na konečné, ne večerný deň."

Prežívajúc deň, v poriadku večernej chválime Boha za Jeho denné dobrodenia, oslavujeme plody Jeho všemocnej tvorby, Jeho starostlivosť o človeka a o všetok kozmos. V tento čas prinášame i pokánie za hriechy, uskutočnené cez deň, prosíme u Hospodina pomoc na bezhriechne prežitie zostatku dňa a približujúcej sa noci /Rjabcev, 1971, s. 65/.

Mgr. Jozef Nemčík, PhD.

Miestne pravoslávne cirkvi vo svete

Rumunská cirkev I.

Počiatky kresťanstva

Už v dobe prvokresťanskej a potom intenzívne v rokoch 101-271 po Christu sa v býva-

a Moldávia. Čoskoro v oboch kniežatstvách došlo k zriadeniu vlastných metropolí. O tvrdosti týchto svedčí skutočnosť



lej rímskej provincii Dákii šíri- lo kresťanstvo. Evanieliom tu podľa cirkevného podania, kázal svätý apoštol Andrej Prvozvaný a žiaci apošto- la národov sv. Pavla. Rumuni ako potomkovia kmeňa Dákov

že Valašské ani Moldávske nepostihol vplyv floretskej cirkev- ná únia, uzatvorenej medzi Konštantinopolom a Rímom v roku 1439.

Boj o národnú identitu

Nespokojnosť s mocenským postavením fanariotov v Moldávii a Valašsku spôsobila, že Rumuni nepodporili grécke protiturecké povstanie v roku 1821. O rok neskôr požiadali predstavitelia oboch kniežac- tiev sultána o zrušenie výsad- ných práv fanariotov v štátnej a cirkevnej správe. Za pomoci Ruska došlo v rokoch 1828- 1856 k ustanoveniu doživotnej vlády domácich valašských a moldavských kniežat.

Vláda skoro zaviedla čisté rumunské školstvo. Vybudovali sa rumunské divadlá. Začali vychádzať rumunské noviny a



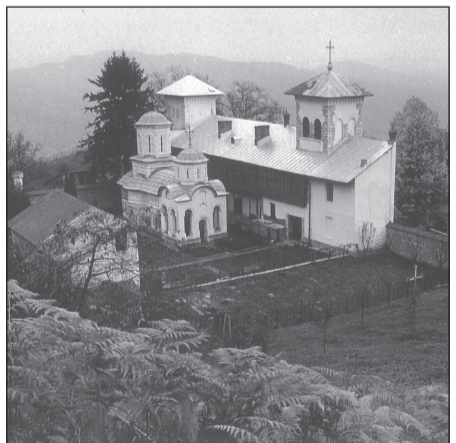
a najrôznejších rímskych prí- sťahovalcov, z ktorých mnohí boli kresťania, si skoro osvojili antickú kultúru. Preto samotné národné pomenovanie Rumun je odvodené od výrazu Ríman, latinský Romanus.

Bulharská nadvláda

V 7. storočí sa Rumuni dostali pod bulharskú nadvládu. Táto skutočnosť veľkou mie- rou prispela k rozhodnému zakotveniu rumunského náro- da do pravoslavia. Dlhoročná bulharská nadvláda v cirkev- nej správe spôsobila, že sa v Rumunsku začal používať cir- kevnoslovanský jazyk.



Počas 14. storočia bola vytvo- rená ako základ neskoršej rumunskej štátnosti dve samo- statné kniežatstvá: Valašské



časopisy. Postupne sa rumun- čina stáva aj cirkevným jazy- kom.

Hľadanie vlastnej identity rumunského národa vyústilo v roku 1859 v spojení Valaška a Moldávie v jeden štátny útvar. Hneď na to sa metropolia presťahovala do hlavného mesta Bukurešti.

Kráľ Karol, Nové cirkevné zákony

Na miesto I.A. Curzy sa v roku 1866 ujal v Rumunsku vlády kráľ Karol z pruského kráľov- ského rodu. Napriek tomu že pochádzal z rímsko-katolíckej rodiny, chápal neudržateľnosť nekanonických cirkevných kánonov. Pomocou biskupa Filareta a ďalších pravosláv- nych osobností, boli v roku 1872 prijaté nové cirkevné

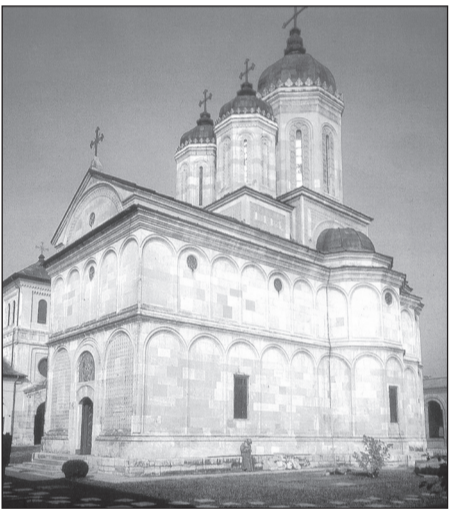
kánony. Posvätný synod sa skladal z 3. metropolitov, epar- chiálnych biskupov a vikárov.

Prvá svetová vojna, zmeny v orga- nizácii cirkvi

Po prvej svetovej vojne sa k autokefálnej rumunskej cirkvi pripojili ďalšie do tej doby samostatne cirkvi- sedmihrad- ská (v Sibiu) a bukovinska (v Černovciach). Zjednotenie Rumunov do jednej samosprá- vy bolo završené v roku 1925 ustanovením vlastného patri- archátu. Prvým rumunským patriarchom, majúcim ešte titul arcibiskupa bukureštského a ungo-valašského bol zvolený Nikodém, ktorý patril tiež medzi predstaviteľov rumun- skej teologickej literatúry.

Druhá svetová vojna cirkevná správa

Udalosti 2. svetovej vojny pod- statne zmenili podobu mladé- ho rumunského patriarchátu . V roku 1940 prešli sever- ná Bukovina a Besarábia do područia Sovietskeho zväzu, severné sedmihradsko sa stalo súčasťou Maďarska a južne



Dobrudzie zobralo Bulharsko. Týmto delením prišla rumun- ská cirkev o niekoľko význam- ných eparchií.

Vzťahy z ostatnými pravoslávny- mi cirkvami

V prehľbovaní vzťahov s ostat- nými pravoslávnyimi cirkvami pokračovala Rumun-ská cir- kev hneď po II. svetovej vojne. Nový patriarcha Justinián sa zúčastnil v roku 1948 hneď po svojej intronizácii, historick- ého stretnutia predstaviteľov pravoslávnej cirkvi, uskutočnené- ho v tom istom roku v Moskve. Patriarcha Justinián postupne navštívil všetky miestne pravoslávne cirkvi.



Spracoval: Ivo Ozimanič

Zo zahraničia

Návšteva prímasa Fínskej pravoslávnej cirkvi vo Francúzsku

Francúzsko

Karelský arcibiskup Lev, prímás Fínskej pravoslávnej cirkvi, navštívil v dňoch 10. - 14. februára t. r. Francúzsko. Návšteva sa konala na základe pozvania arcibiskupa Gabriela, ktorý riadi farnosť ruskej tradície v západnej Európe (Ekumenický patriarchát). Takto oplatil návštevu arcibiskupa Gabriela vo Fínsku v roku 2004. Počas návštevy prímás Fínskej pravoslávnej cirkvi slúžil bohoslužby v rôznych chrámoch arcibiskupstva v Paríži a rokoval s viacerými členmi Združenia pravoslávnych biskupov vo Francúzsku, ako aj s eparchiálnou radou tohto arcibiskupstva. Dňa 11. februára navštívil monastier Zástity Presvätej Bohorodičky v Bussy-en-Othe (Yonne), kde si uctil ostatky - relikvie sv. Alexeja Uginského, ktorý bol kanonizovaný v januári 2004 a stretol sa s miestnymi veriacimi. Počas svojej návštevy bol Lev sprevádzaný fínskym pravoslávnyim novinárom Jyrki Härkonenom a riaditeľom apoštolskej diakonie Fínskej pravoslávnej cirkvi Ortaid. Arcibiskup Lev navštívil Francúzsko po prvýkrát. Prítomnosť Pravoslavia na území Fínska siaha do 12. storočia, kedy niektoré fínske kmene Karelie prijali kresťanstvo pod vplyvom ruských pravoslávnych mníchov, ktorí sem prišli z Novgorodu a usadili sa v monastieri Valaam na ostrove v Ladožskom jazere. Fínska pravoslávna cirkev je druhou štátnou cirkvou vo Fínsku a teraz má približne 58 000 veriacich, čo je 1,2 % obyvateľstva krajiny. Fínska pravoslávna cirkev má tri eparchie - Kareliu (sídlo Kuopio), Helsinky a Ulu (sever), má 50 chrámov a sto kaplniek na 26 farnostiach alebo okresoch. Jestvuje tu mužský monastier Nový Valaam a ženský monastier v Limtule, ako aj Bohoslovecká fakulta v rámci Univerzity Joensuu. Bohoslužby sa konajú po fínsky, na niektorých miestach po cirkevnoslovanský, po švédsky a dokonca po anglicky.

Posviacka spoločného chrámu

Sýria

Damask: 14. februára t.r. prímasi Pravoslávnej cirkvi a Gréckokatolíckej cirkvi spoločne posvätili chrám zasvätený sv. apoštolom Petrovi a Pavlovi v Dammare, neďaleko predmestia Damasku. Uvádza to sýrska informačná agentúra SANA. Počas posviacky patriarcha Ignác IV., prímás Pravoslávnej cirkvi v Sýrii, Libanone, v Iraku a v Kuvajte, mal po svojej strane patriarchu Gregora III., prímasa Katolíckej cirkvi byzantského obradu (melchiti) v Libanone. Patriarcha Gregor III. prehlásil: „Táto udalosť je bodom cesty k zjednoteniu Antiochijskej cirkvi v rámci národnej jednoty, ktorá má nastať v celej Sýrii“. Ignác IV. zdôraznil výnimočný charakter posviacky spoločného chrámu pre pravoslávnych a uniatov v záujme národnej jednoty „tak potrebnej v súčasnej politickej situácii“. Podľa patriarchu Ignáca IV., bude tento nový chrám používať nielen pravoslávna komunita, ale aj iné kresťanské komunity krajiny, uvádza vyššie uvedený zdroj. V roku 1724 sa Antiochijská cirkev rozdelila v dôsledku objavenia sa uniatstva na Blízkom Východe. V roku 1996 sa melchitskí gréckokatolícki biskupi vyslovili za nastolenie jednoty antiochijského patri- archátu a trvali na tom, že „komunio v podstatných pravdách viery“ zdieľajú oba patriarcháty, „spoločenstvo vo sviatostiach (communio in saferis) je dnes prirodzené“.

Rusko

Vianočné pedagogické rozhovory

Moskva: 13. zasadanie Vianočných pedagogických rozhovorov, ktoré od roku 1992 zoskupuje z iniciatívy Oddelenia Moskovského patriarchátu pre náboženskú výchovu, predstaviteľov vedy vzdelania a predstaviteľov Cirkvi, sa uskutočnilo 23. - 28. januára v Moskve pod predsed- nictvom prímasa Ruskej pravoslávnej cirkvi, patriarchu Alexeja II. a za prítomnosti viacerých predstaviteľov civilných autorít, medzi nimi ministrov vzdelania Andreja Fursenka, kultúry a komunikácií Georgija Poltačenka. Toto stretnutie, ktorého témou bola „Škola, rodina, Cirkev: spolupráca v mene života“, navštívilo 12 000 osobností, kňazov, teológov, katechéto- v a učiteľov. Viac než 40 seminárov a tematických okrúhlych stolov umožnilo účastníkom rozvinúť tieto témy: história Ruskej cir- kvi v 20. storočí, štát a spoločnosť; Cirkev a škola v Rusku, katechéza detí, formovanie katechéto- v, vyučovanie na pra- voslávnych školách, kresťanstvo a kultúra atď. Vo svojom otváracom prejave, patriarcha Alexej II. poukázal na krízu rodiny v Rusku, na pokles pôrodnosti, počet potratov, stratu rodinných hodnôt. „Katastrofický pokles pôrodnosti sa nemôže vysvetliť ekonomickými faktormi ...negatívne dedičstvo obdo- bia ateizmu nie je prekonané. Najviac trpí rodina zbavená absolútna, náboženských ideálov“, tvrdil patriarcha a zdôraznil: „Dnes sme postavení pred dilemu: naša vlasť bude alebo nebude existovať?“ Preto, ako oznámil, Cirkev sa angažuje po boku štátu pri podpore iniciatív uprednostňujúcich „výchovu k patriotizmu a morálky mládeže“.

SOP 296 - marec 2005. Z francúzštiny preložil Mgr. Pavel Tkáč, duchovný.

Zo života eparchie

Dúbrava – Pascha juliánsky kalendár

Jeho Preosvietenosť Ján, biskup michalovský spolu s d.o. doc. Jánom Šafínom, duchovným z Michaloviec a miestnym duchovným prot. Štefanom Cibom slúžili sv. liturgiu na sviatok Paschy podľa juliánskeho kalendára, v nedeľu 1. mája 2005.



Porada duchovných

10. mája 2005 sa konala porada duchovných michalovskej pravoslávnej eparchie. Po modlitbe poradu otvoril Jeho Preosvietenosť Ján, biskup michalovský, a poradu viedol Mgr. Vasil Bardzák, PhD, tajomník pre katechizáciu a pastoráciu. V úvode porady predniesol mitr. prot. Mgr. Jozef Nadzam duchovný pihovor na tému: Kňazské služba v aspekte pokánia. Na porade boli prejednané otázky vnútornej smernice Úradu eparchiálnej rady, boli navrhnutí členovia do liturgickej komisie pri ÚER, ako aj do Správnej rady Filantropie Michalovskej eparchie, a otázka dostavby rozostavaných sakrálnych budov MPE. Plán najbližších celoeperchiálnych podujatí v Michalovskej eparchii v letnom období.

Zasadala eparchiálna rada

12. mája 2005 v Michalovciach, na Úrade eparchiálnej rady MPE sa konalo pravidelné zasadnutie Eparchiálnej rady. Bola prehodnotená situácia na farnosti Košice a to hlavne v súvislosti s výstavbou chrámu. Eparchiálna rada schválila vnútropodnikovú smernicu č. 2/2005 – Pracovný poriadok. Zároveň schválila členov Liturgickej komisie, ktorej členmi sa stali: mitr. Prot. Ján Choma, prot. Mgr. Miroslav Janočko, prot. Mgr. Vladimír Spišák a d.o. Mgr. Sergej Barilík.

Prvá svätá spoveď v Lastomíri

Dňa 22. mája 2005 Pravoslávna cirkevná obec v Lastomíri prežívala veľkú radosť, keď k svätej tajine pokánia pristúpilo po prvý krát sedem detí z našej cirkevnej obce. Prvá spoveď by nemala byť poslednou, ale začiatkom a výzvou k ďalšiemu



pokánia. Svedčí o tom aj skutočnosť, že deti sa na ňu dôkladne pripravovali. Završenie tejto radosti nastalo prijímaním Tela a Krvi Christovej.

Týmto sa pre deti začína nová doba, doba očisty od hriechu, zla. Len týmto sa upevní vzťah s Christom, ako s prameňom živej vody.

Prajeme našim deťom: zdarvie, Božie požehnanie a duchovné nadšenie.

“Nechajte diatky prichádzať ku mne, lebo takých je kráľovstvo nebeské” (Mt 19,14).

Mgr. Marek Sedlický,
správca PCO

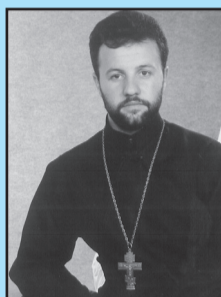
ŽIVOTNÉ JUBILEUM



35 rokov života

Dôstojný otec prot. Mgr. Miroslav Janočko sa dňa 18.6.2005 dožíva životného jubilea 35 rokov života. Otec Miroslav bol vysvätený na kňaza Jeho Preosvietenosťou Jánom, biskupom michalovským 10.1. 1993. Od 15. 1.1993 pôsobil ako duchovný správca na farnosti v Brezine a od 1.4.1997 pôsobí na farnosti Falkušovce. Za jeho pôsobenia boli vystavané dva chrámy a to v Brezine chrám sv. Cyrila a Metoda

(1994) a chrám sv. veľkomučeníka Juraja v Byšte (1995). Je okresným arcidekanom pre okres Michalovce a má hodnosť protorejera. K jeho jubileu mu želáme veľa Božej milosti v kruhu rodiny, pracovných úspechov na nive Christovej a pevné zdravie.



30 rokov života

Vitalij Krasij Životného jubilea 30 rokov života sa dožíva d.o. Mgr. Vitalij Krasij, správca PCO Choňkovce. Otec Krasij sa narodil 6. júna 1975 v obci Dovhe Pole v Rovenskej oblasti na Ukrajine. Stredoškolské vzdelanie získal v obí Semyduby. V roku 1992 nastúpil na štúdium do kňazského duchovného seminára v meste Luck, vo Volynskej oblasti, ktorý úspešne absolvoval v roku 1995. V tom istom roku sa presťahoval s rodinou na Slovensko

a nastúpil na štúdium na Pravoslávnej teologickéj fakulte, ktorú takisto úspešne ukončil a získal titul Magistra teológie v roku 2001.

Svätú tajinu manželstva prijal v roku 1997 s Halinou Tkačukovou, na diakona bol vysvätený v júni 1998 v chráme sv. Petra a Pavla v Trebišove a na kňaza v marci 1999 v obci Choňkovce v chráme Premenenia Pána, kde bol zároveň aj ustanovený za správca. Na tejto cirkevnej obci pôsobí dodnes. K cirkevnej obci patrí aj filiálna obec Koňuš, ktorú jubilant taktiež administruje. Je členom Eparchiálnej rady.

K jeho životnému jubileu mu želáme hojnosť Božích milosti, zdravia a radosti v práci a živote pre spásu jeho a jemu zverenej Božej pastvy. Na mnohaja i blahaja líta!

prot. Ladislav Fedor
Riaditeľ ÚER

70 rokov života

26. mája 2005 oslávila v kruhu svojej rodiny významné 70-té výročie svojich narodenín naša príkladná a dobrá veriaca **Mária Gožová, rod. Lecová**, narodená a žijúca v Beňatine.

Vychovala tri dcéry a jedného syna v láske k Pravoslávnej cirkvi, hlavne v časoch pre našu cirkev ťažkých a zložitých, kedy spolu so svojím manželom nebohým Michalom Gožom, dlhoročným členom kurátorského zboru PCO Beňatina boli príkladom pre ostatných pri výstavbe nového chrámu.

K jej jubileu želáme veľa zdravia a Božieho požehnanie na mnohaja i blahaj líta.



55 rokov života

MICHAL FEDOR

Dňa 16. mája 2005 oslávil svoje 55 výročie svojich narodenín, v kruhu svojej rodiny, brat Michal Fedora, člen eparchiálnej rady MPE v Michalovciach, a virilný člen rady cirkevnej obce Trebišov.

Jubilant sa narodil v Markovciach, v rodine rušnovodiča a jeho túžbou bolo pokračovať v profesii svojho (dnes už nebohého) otca, čo sa mu aj splnilo a od mladosti až po dnes pracuje v Železničiach SR ako rušnovodič – strojuvoda.

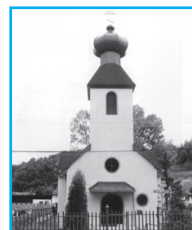
Spolu so svojou manželkou a blízkymi priateľmi bol hlavným iniciátor obnovenia bohoslužobného života v Trebišove, ktoré bolo prerušené v krízovom roku 1968. Od počiatku obnovenia náboženského života v PCO Trebišov bol členom kurátorského zboru a vykonával funkciu pokladníka. Počas výstavby chrámu a farskej budovy venoval takmer celý svoj voľný čas týmto aktivitám a prispel hlavne svojou kvalitnou odbornou prácou v oblasti elektroinštalácií a pod

Vedenie Úradu eparchiálnej rady a Eparchiálna rada blahoželá jubilantovi k jeho životnému jubileu a želá mu do ďalších rokov plodnej práce a života veľa zdravia a hojnosť Božieho požehnanie na mnohaja líta!

Úrad eparchiálnej rady
Michalovskej pravoslávnej eparchie

Chrámové sviatky

Ruský Hrabovec – sviatok sv. Georgija



Z príležitosti chrámového sviatku zasväteného sv. veľkomučeníkovi Jurajovi, konali sa 8. mája 2005 slávnostné bohoslužby za účasti veľkého počtu veriacich miestnych i blízkeho okolia. Slávnostné bohoslužby započali ranou bohoslužbou o 8. hodine. Sv. liturgia sa konala so začiatkom o 10 hodine, ktorú slúžili prot. Mgr. Ladislav Fedor, riaditeľ ÚER v Michalovciach, d.o. Mgr. Pavol Novák, správca PCO Inovce a miestny správca farnosti prot. Mgr. Štefan Ciba. Slávnostnú kázeň predniesol o. Mgr. Pavol Novák. Po ukončení sv. liturgie nasledovala večerná bohoslužba, pomazanie veriacich posväteným olejom, obchod okolo chrámu s čítaním štyroch evanjelií.

Záverom sa poďakoval všetkým zúčastneným veriacim za ich účasť na chrámovom sviatku miestny duchovný a poprial dobrého zdravia do ich ďalšieho života. Bohoslužby boli ukončené mnoholitsvijem.

Mitr. prot. Mgr. Štefan Ciba,
správca PCO

Brezina – Chrámový sviatok



Dňa 15. mája 2005 prijali pozvanie na slávenie chrámového sviatku v PCO Brezina, zasväteného sv. bratom apoštolomrovým Cyrilovi a Metodovi (sviatkujeme 11. mája), duchovní správcovia prot. Mgr. Ladislav Fedor, riaditeľ ÚER, správca PCO Podhorod, a d.o. Mgr. Juraj Šatala, okresný arcidekan, správca PCO Zemplínske Hradište spolu s veriacimi zo svojich farností. Na tejto slávnosti sa zúčastnili veriaci zo širokého okolia. Prot. Ladislav Fedor oslovil veriacich duchovným slovom v ktorom zdôraznil význam misie sv. bratov Cyrila a Metoda, zameral sa na používanie cirkevno-slovančiny ako bohoslužobného jazyka, vyzdvihol význam modlitby pre spásu každého veriaceho krestana.

Slávenie chrámového sviatku pripadlo na nedeľu Zosťupenia sv. Ducha na apoštolov, čo len znásobilo duchovnú a modlitebnú atmosféru tohto dňa. Po ukončení svätej liturgie pre nepriazeň počasia nebol uskutočnený obchod okolo chrámu, nasledovala večerná bohoslužba s kolenopriklonnými modlitbami a následne pomazanie veriacich posväteným olejom. Prítomní odchádzali do svojich príbytkov naplnení milosťou Svätého Ducha.

d.o. Mgr. Vasil Bardzák, PhD.

Falkušovce - sviatok Nanebovstúpenia Pána



8. mája 2005 sme vo Falkušovciach za účasti veriacich michalovského arcidekanátu s veľkou radosťou oslávili náš chrámový sviatok v česť sviatku Nanebovstúpenia Pána, ktorý je završením pozemského pôsobenia nášho Spasiteľa Isusa Christa. Účasť na slávnostnej svätej liturgii prijali prot. Vladimír Spišák, správca PCO Markovce, d.o. Mgr. Sergej Barilík, správca PCO Pozdišovce a miestny správca PCO, prot. Mgr. Miroslav Janočko.

Význam sviatku v kázni zdôraznil otec Vladimír, ktorý taktiež pripomenul skutočnosť, že sa túto nedeľu zároveň ukončil svetlý paschálny týždeň podľa juliánskeho kalendára. Po ukončení svätej liturgie a následnom pomazaní veriacich posväteným olejom sa za spevu tropára sviatku konal "obchod" okolo chrámu. Na záver sa svojimi slovami prihovril miestny duchovný a zažal všetkým prítomným veľa Božej milosti a hojnosť duchovných darov v priebehu celého roku.

prot. Mgr. Miroslav Janočko

